

Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (toinen jaosto)

21 päivänä kesäkuuta 2018*

Ennakkoratkaisupyyntö – Oikeudellinen yhteistyö yksityisoikeudellisissa asioissa – Asetus (EU) N:o 650/2012 – 4 artikla – Jäsenvaltion tuomioistuimen yleinen toimivalta antaa ratkaisu perimyksestä kokonaisuudessaan – Kansallinen säännöstö, jolla säännellään kansallisten perintötodistusten antamista koskevaa kansainvälistä toimivaltaa – Eurooppalainen perintötodistus

Asiassa C-20/17,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyyntöstä, jonka Kammergericht Berlin (Berliinin osavaltion ylioikeus, Saksa) on esittänyt 10.1.2017 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 18.1.2017, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

Vincent Pierre Oberle,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (toinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja M. Ilesič, varapresidentti A. Tizzano, joka hoitaa toisen jaoston tuomarin tehtäviä, sekä tuomarit C. Toader (esittelevä tuomari), A. Prechal ja E. Jarašiūnas,

julkisasiamies: M. Szpunar,

kirjaaja: hallintovirkamies V. Giacobbo-Peyronnel,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 23.11.2017 pidetyssä istunnossa esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

- Saksan hallitus, asiamiehinään M. Hellmann, T. Henze ja E. Lankenau,
- Ranskan hallitus, asiamiehenään E. Armoët,
- Puolan hallitus, asiamiehinään B. Majczyna, M. Nowak ja S. Żyrek,
- Portugalin hallitus, asiamiehinään L. Inez Fernandes, M. Figueiredo ja M. Carvalho,
- Euroopan komissio, asiamiehinään M. Wilderspin ja M. Heller,

kuultuaan julkisasiamiehen 22.2.2018 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

* Oikeudenkäyntikieli: saksa.

tuomion

- 1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee toimivallasta, sovellettavasta laista, päätösten tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta ja virallisten asiakirjojen hyväksymisestä ja täytäntöönpanosta perintöasioissa sekä eurooppalaisen perintötodistuksen käyttöönotosta 4.7.2012 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 650/2012 (EUVL 2012, L 201, s. 107) 4 artiklan tulkintaa.
- 2 Tämä pyyntö on esitetty sellaisen menettelyn yhteydessä, jonka Vincent Pierre Oberle on pannut vireille Amtsgericht Schönebergissä (Schönebergin alioikeus, Saksa) saadakseen kansallisen perintötodistuksen isänsä kuoleman johdosta; tämä oli Ranskan kansalainen, jonka viimeinen asuinpaikka oli Ranskassa.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Unionin oikeus

- 3 Asetuksen N:o 650/2012 7–9, 27, 32, 34, 59 ja 67 perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:
  - ”(7) Sisämarkkinoiden moitteetonta toimintaa olisi edistettävä poistamalla vapaata liikkuvuutta haittaavat esteet niiden henkilöiden osalta, joille aiheutuu tällä hetkellä vaikeuksia, kun he valvovat oikeuksiaan perintöasiassa, jolla on rajat ylittäviä vaikutuksia. Kansalaisten on voitava järjestää perimyksensä ennakolta Euroopan oikeusalueella. Perillisten ja testamentinsaajien sekä muiden perittäville läheisten henkilöiden sekä perimyksen liittyvien velkojien oikeuksien toteutuminen on taattava tehokkaasti.
  - (8) Näiden tavoitteiden saavuttamiseksi tähän asetukseen olisi koottava säännökset tuomioistuimen toimivallasta, sovellettavasta laista, päätösten, virallisten asiakirjojen ja tuomioistuimessa tehtyjen sovintojen tunnustamisesta tai tapauksen mukaan hyväksymisestä, täytäntöönpanokelpoisuudesta ja täytäntöönpanosta sekä eurooppalaisen perintötodistuksen käyttöönotosta.
  - (9) Tämän asetuksen soveltamisala olisi ulotettava kaikkiin perimyksen yksityisoikeudellisiin näkökohtiin ja varsinkin kaikenlaiseen omaisuuden, oikeuksien ja velvollisuuksien siirtymiseen kuolemantapauksen johdosta, olipa kyseessä kuolemanvarais määräykseen perustuva tahdonvaltainen siirtyminen tai lakimääräiseen perimyksen perustuva siirtyminen.
-
- (27) Tämän asetuksen sääntöjen tavoitteena on varmistaa, että perintöasiaa käsittelevä viranomainen soveltaa useimmissa tilanteissa omaa lainsäädäntöään. --
-
- (32) Jotta voitaisiin helpottaa niiden perillisten ja testamentinsaajien elämää, joilla on asuinpaikka jossakin muussa jäsenvaltiossa kuin siinä, jossa perintöasiaa käsitellään tai jossa se tullaan käsittelemään, tässä asetuksessa olisi annettava kenelle tahansa sellaiselle henkilölle, jolla on perimyksen sovellettavan lain mukaan oikeus tehdä ilmoituksia, jotka koskevat perinnön, testamenttisaannon tai lakiosan vastaanottamista tai siitä luopumista taikka jotka koskevat rajoituksia hänen vastuuseensa perimyksen liittyvistä veloista, mahdollisuus tehdä kyseisen jäsenvaltion tuomioistuimissa tällaisia ilmoituksia muodossa, josta säädetään sen jäsenvaltion laissa, jossa hänellä on asuinpaikka. Tämän ei olisi rajoitettava tällaisten ilmoitusten tekemistä muille kyseisen jäsenvaltion viranomaisille, jotka ovat toimivaltaisia vastaanottamaan ilmoituksia kansallisen lainsäädännön nojalla. Henkilöiden, jotka päättävät käyttää mahdollisuutta tehdä

ilmoituksia jäsenvaltiossa, jossa heillä on asuinpaikka, olisi itse ilmoitettava perintöasiaa käsittelevälle tuomioistuimelle tai viranomaiselle tällaisten ilmoitusten olemassaolosta perimyksen sovellettavassa laissa asetetussa määräajassa.

--

- (34) Oikeudenkäytön yhdenmukaisuuden vuoksi olisi vältettävä sitä, että eri jäsenvaltioissa annetaan keskenään ristiriitaisia päätöksiä. Sitä varten tässä asetuksessa olisi säädettävä yleisistä menettelysäännöistä, jotka ovat samanlaisia kuin muissa yksityisoikeudellisen yhteistyön alalla annetuissa unionin säädöksissä.

--

- (59) Kun otetaan huomioon, että tämän asetuksen yleinen tavoite on jäsenvaltioissa perintöasioissa tehtyjen päätösten vastavuoroinen tunnustaminen riippumatta siitä, tehtiinkö kyseiset päätökset riita-asian käsittelyssä vai muussa käsittelyssä, tässä asetuksessa olisi oltava päätösten tunnustamista, täytäntöönpanokelpoisuutta ja täytäntöönpanoa koskevia sääntöjä, jotka ovat samanlaisia kuin muissa yksityisoikeudellisen yhteistyön alalla annetuissa unionin säädöksissä.

--

- (67) Rajat ylittäviä vaikutuksia omaavan perintöasian nopea, sujuva ja tehokas ratkaiseminen unionissa merkitsee sitä, että perillisten, testamentinsaajien, testamentin toimeenpanijoiden tai jäämistön hoitajien olisi voitava osoittaa helposti asemansa ja/tai oikeutensa ja toimivaltansa toisessa jäsenvaltiossa, esimerkiksi jäsenvaltiossa, jossa jäämistöomaisuus sijaitsee. Jotta he voisivat tehdä niin, tässä asetuksessa olisi säädettävä, että otetaan käyttöön yhtenäinen todistus eli eurooppalainen perintötodistus, -- joka annetaan käytettäväksi toisessa jäsenvaltiossa. Toissijaisuusperiaatteen noudattamiseksi tämän todistuksen ei olisi korvattava sisäisiä asiakirjoja, joita jäsenvaltioissa voi olla käytössä samoja tarkoituksia varten.”

- 4 Kyseisen asetuksen 1 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Tätä asetusta sovelletaan perimyksen. Sitä ei sovelleta vero-, tulli- tai hallintoasioihin.”

- 5 Mainitun asetuksen 1 artiklan 2 kohdassa luetellaan sen soveltamisalan ulkopuolelle jäävät kysymykset.

- 6 Saman asetuksen 2 artikla kuuluu seuraavasti:

”Tämä asetus ei vaikuta jäsenvaltioiden viranomaisten toimivaltaan käsitellä perintöasioita.”

- 7 Asetuksen N:o 650/2012 3 artiklan 1 kohdan a ja g alakohdassa säädetään seuraavaa:

”Tässä asetuksessa tarkoitetaan

- a) ’perimyksellä’ jäämistöseuraantoa, joka kattaa kaikenlaisen omaisuuden, oikeuksien ja velvollisuuksien siirtymisen kuolemantapauksen johdosta, olipa kyseessä kuolemanvaraismääräykseen perustuva tahdonvaltainen siirtyminen tai lakimääräiseen perimyksen perustuva siirtyminen;

--

- g) ’päätöksellä’ perintöasiaa koskevaa jäsenvaltion tuomioistuimen päätöstä riippumatta siitä, miksi päätöstä kutsutaan, samoin kuin oikeudenkäyntikuluja koskevaa tuomioistuimen virkamiehen päätöstä;

--”

- 8 Kyseisen asetuksen 3 artiklan 2 kohdan ensimmäisessä alakohdassa määritellään ”tuomioistuimella” tarkoitettavan seuraavaa:

”Tässä asetuksessa ’tuomioistuimella’ tarkoitetaan oikeusviranomaisia ja kaikkia muita viranomaisia ja oikeusalan ammattilaisia, jotka ovat toimivaltaisia perintöasioissa ja hoitavat oikeudellisia tehtäviä tai jotka toimivat oikeusviranomaisen antaman valtuutuksen nojalla tai oikeusviranomaisen valvonnassa, edellyttäen että nämä muut viranomaiset ja oikeusalan ammattilaiset pystyvät antamaan takeita puolueettomuudestaan ja asianosaisten oikeudesta tulla kuulluksi ja että niiden toimintajäsenvaltionsa lainsäädännön mukaisesti tekemät päätökset täyttävät seuraavat edellytykset:

- a) päätökseen voi hakea muutosta tai pyytää sen uudelleen tarkastelua oikeusviranomaisessa, ja
- b) päätöksellä on sama oikeusvoima ja vaikutus kuin samaa asiaa koskevalla oikeusviranomaisen päätöksellä.”
- 9 Mainitun asetuksen II luvun otsikko on ”Toimivalta”. Se sisältää muun muassa asetuksen 4, 13 ja 15 artiklan.
- 10 Saman asetuksen 4 artiklassa, joka otsikko on ”Yleinen toimivalta”, säädetään seuraavaa:

”Sen jäsenvaltion tuomioistuimet, jossa perittävän asuinpaikka oli kuolinhetkellä, ovat toimivaltaisia antamaan ratkaisun perimyksestä kokonaisuudessaan.”

- 11 Asetuksen N:o 650/2012 13 artiklassa säädetään seuraavaa:

”Ratkaisujen tekemiseen perintöasiassa tämän asetuksen nojalla toimivaltaisen tuomioistuimen lisäksi sen jäsenvaltion tuomioistuimet, jossa kenen tahansa sellaisen henkilön asuinpaikka on, joka perimyksen sovellettavan lain mukaisesti voi tehdä tuomioistuimelle perinnön, testamenttisaannon tai lakiosan vastaanottamista tai siitä luopumista koskevan ilmoituksen tai ilmoituksen, jonka tarkoituksena on rajoittaa kyseisen henkilön vastuuta perimyksen liittyvien velkojen osalta, ovat toimivaltaisia vastaanottamaan tällaisia ilmoituksia siinä tapauksessa, että tällaiset ilmoitukset voidaan kyseisen jäsenvaltion lain mukaisesti tehdä tuomioistuimelle.”

- 12 Kyseisen asetuksen 15 artiklan sanamuoto on seuraava:

”Jos jäsenvaltion tuomioistuimessa vireille pantu kanne koskee asiaa, jossa tuomioistuin ei tämän asetuksen mukaan ole toimivaltainen, sen on omasta aloitteestaan ilmoitettava, ettei sillä ole toimivaltaa.”

- 13 Mainitun asetuksen 21 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Jollei tässä asetuksessa toisin säädetä, perimyksen kokonaisuudessaan sovelletaan sen valtion lakia, jossa perittävän asuinpaikka oli kuolinhetkellä.”

- 14 Saman asetuksen 23 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Edellä olevan 21 tai 22 artiklan mukaisesti määräytyvää lakia sovelletaan perimyksen kokonaisuudessaan.”

- 15 Asetuksen N:o 650/2012 62 artiklan 2 ja 3 kohdassa säädetään seuraavaa:

”2. [Eurooppalaisen perintö]todistuksen käyttäminen ei ole pakollista.

3. [Eurooppalainen perintö]todistus ei korvaa jäsenvaltioissa vastaaviin tarkoituksiin käytettyjä kansallisia asiakirjoja. Toisessa jäsenvaltiossa käytettäväksi annetulla [eurooppalaisella perintö]todistuksella on kuitenkin 69 artiklassa luetellut oikeusvaikutukset myös siinä jäsenvaltiossa, jonka viranomaiset ovat sen antaneet tämän luvun mukaisesti.”

16 Kyseisen asetuksen 64 artiklassa säädetään seuraavaa:

”[Eurooppalainen perintö]todistus annetaan siinä jäsenvaltiossa, jonka tuomioistuimilla on toimivalta 4, 7, 10 tai 11 artiklan nojalla. – –”

Saksan oikeus

17 Perhe- ja hakemuslainkäyttöasioissa noudatettavasta menettelystä annetun lain (Gesetz über das Verfahren in Familiensachen und in den Angelegenheiten der freiwilligen Gerichtsbarkeit, jäljempänä FamFG) 105 §:ssä, sellaisena kuin se on muutettuna 17.12.2008 annetulla lailla (BGBl. 2008 I, s. 2586), säädetään seuraavaa:

”Muissa tämän lain mukaisissa menettelyissä saksalaiset tuomioistuimet ovat toimivaltaisia, jos saksalainen tuomioistuin on alueellisesti toimivaltainen.”

18 Alueellinen toimivalta perintöasioissa määräytyy FamFG:n 343 §:n perusteella. Kyseisessä pykälässä, sellaisena kuin se on muutettuna kansainvälisestä perintöoikeudesta ja perintötodistukseen liittyvien sekä muiden säännösten muuttamisesta 29.6.2015 annetulla ja 17.8.2015 voimaan tulleella lailla (Gesetz zum Internationalen Erbrecht und zur Änderung von Vorschriften zum Erbschein sowie zur Änderung sonstiger Vorschriften; BGBl. 2015 I, s. 1042), säädetään seuraavaa:

”1. Alueellisesti toimivaltainen on tuomioistuin, jonka tuomiopiirissä perittävän asuinpaikka oli kuolinhetkellä.

2. Jos perittävällä ei ollut kuolinhetkellä asuinpaikkaa maan alueella, toimivaltainen on tuomioistuin, jonka tuomiopiirissä perittävällä oli viimeisin asuinpaikka maan alueella.

3. Jos toimivalta ei perustu edellä oleviin 1 ja 2 momenttiin, toimivaltainen on Berliinissä sijaitseva Amtsgericht Schöneberg [Schönebergin alioikeus], jos perittävä on saksalainen tai perinnön muodostavaa omaisuutta on maan alueella.

– –”

Pääasian oikeudenkäynti ja ennakkoratkaisukysymys

19 Ranskan kansalainen Adrien Théodore Oberle (jäljempänä perittävä), jonka viimeinen asuinpaikka oli Ranskassa, kuoli 28.11.2015 jättämättä jälkeensä testamenttia. Vainajalta jäi kaksi poikaa, Vincent Pierre (jäljempänä Oberle) ja hänen veljensä; vainajan puoliso oli kuollut. Jäämistöomaisuus sijaitsee Ranskassa ja Saksassa.

20 Oberlen pyynnöstä tribunal d’instance de Saint-Avold (Saint-Avoldin vähäisten riita-asioiden tuomioistuin, Ranska) antoi kansallisen perintötodistuksen, jossa todettiin, että Oberle ja hänen veljensä perivät puoliksi tämän jäämistöomaisuuden.

21 Oberle teki Amtsgericht Schönebergiin hakemuksen perintötodistuksesta, jonka ulottuvuus on rajattu Saksassa sijaitsevaan jäämistöosuuteen ja jossa todettiin, että Ranskan lain nojalla Oberle ja hänen veljensä perivät tämän jäämistöosuuden puoliksi.

- 22 Tutkittuaan toimivaltaansa asetuksen N:o 650/2012 15 artiklan mukaisesti Amtsgericht Schöneberg totesi 17.11. ja 28.11.2016 antamallaan päätöksillä, ettei sillä ollut toimivaltaa ratkaista tätä hakemusta, ja se katsoi, ettei FamFG:n 105 §:n ja 343 §:n 3 momentin säännöksiä voida soveltaa kansainvälisen toimivallan määrittämiseksi rikkomatta asetuksen N:o 650/2012 4 artiklaa, jonka nojalla sen jäsenvaltion tuomioistuimet, jossa perittävän asuinpaikka oli kuolinhetkellä, ovat toimivaltaisia antamaan ratkaisun perimyksestä kokonaisuudessaan.
- 23 Oberle valitti tästä päätöksestä ennakkoratkaisua pyytäneeseen Kammergericht Berliniin (Berliinin osavaltion ylioikeus, Saksa).
- 24 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin katsoo, että Amtsgericht Schöneberg on kansainvälisesti toimivaltainen antamaan Oberlen pyytämän ulottuvuudeltaan rajallisen perintötodistuksen Saksan alueella sijaitsevan jäämistöomaisuuden vuoksi FamFG:n 343 §:n 3 momentin edellytysten mukaisesti.
- 25 Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen mukaan ei ole selvää, että unionin lainsäätäjän tarkoituksena on ollut säännellä tyhjentävästi asetuksen N:o 650/2012 II luvun säännöksillä kansainvälistä toimivaltaa kansallisten perintötodistusten antamisen alalla, kuten se on tehnyt eurooppalaisen perintötodistuksen osalta kyseisen asetuksen 64 artiklan 1 kohdassa.
- 26 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin arvioi, että jos olisi katsottava, että eurooppalaisen perintötodistuksen myöntämisen alalla kansainvälistä toimivaltaa säännellään jo asetuksen N:o 650/2012 II luvun säännöksillä, olisi ollut tarpeetonta, että lainsäätäjä säätää tätä koskevan erityissäännöksen eli kyseisen asetuksen 64 artiklan 1 kohdan. Kyseisen tuomioistuimen mielestä on niin, että jos kyseinen lainsäätäjä olisi halunnut säännellä kansainvälistä toimivaltaa kansallisten perintötodistusten myöntämisen alalla samalla tavalla kuin eurooppalaisen perintötodistuksen alalla, se olisi tässä asetuksessa säätänyt ensin mainittujen todistusten osalta mainitun asetuksen 64 artiklan 1 kohtaa vastaavan säännöksen.
- 27 Lisäksi ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin katsoo, että Amtsgericht Schöneberg on virheellisesti päättellyt, että nyt käsiteltävässä asiassa on sovellettava asetuksen N:o 650/2012 4 artiklan sääntöä. Sen jäsenvaltion tuomioistuinten, jossa perittävän asuinpaikka oli, yleinen toimivalta ”antaa ratkaisu perimyksestä kokonaisuudessaan” kyseisessä säännöksessä tarkoitetulla tavalla koskee vain tuomioistuinten tuomiovaltaa käyttäen antamia ratkaisuja, kun taas kansalliset perintötodistukset eivät ole tällaisia ratkaisuja. Viimeksi mainitut nimittäin annetaan hakemuslainkäyttöasioissa, ja tällaisen todistuksen antamista koskevassa päätöksessä vain todetaan tosiseikat, eikä se siis saa lainvoimaa.
- 28 Tässä tilanteessa Kammergericht Berlin on päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavan ennakkoratkaisukysymyksen:

”Onko asetuksen N:o 650/2012 4 artiklaa tulkittava siten, että siinä määritetään myös yksinomainen kansainvälinen toimivalta kansallisten perintötodistusten, joita eurooppalainen perintötodistus ei ole korvannut, antamiseen asianomaisissa jäsenvaltioissa (ks. asetuksen N:o 650/2012 62 artiklan 3 kohta) sillä seurauksella, että kansallisen lainsäätäjän antamat poikkeavat säännökset, jotka koskevat kansainvälistä toimivaltaa kansallisten perintötodistusten antamiseen – kuten esimerkiksi Saksassa FamFG:n 105 § –, ovat pätemättömiä ylemmänasteisen unionin oikeuden rikkomisen vuoksi?”

Ennakkoratkaisukysymyksen tarkastelu

- 29 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustele kysymyksellään lähinnä, onko asetuksen N:o 650/2012 4 artiklaa tulkittava siten, että se on esteenä pääasiassa kyseessä olevan kaltaiselle kansalliselle säännöstölle, jossa säädetään, että vaikka perittävän asuinpaikka ei hänen kuolinhetkellään ollutkaan kyseisessä jäsenvaltiossa, kyseisen jäsenvaltion tuomioistuimet ovat toimivaltaisia antamaan

kansallisia perintötodistuksia sellaisen perimyksen yhteydessä, jolla on rajat ylittäviä vaikutuksia, kun jäämistöomaisuutta sijaitsee mainitun jäsenvaltion alueella tai jos perittävä oli kyseisen jäsenvaltion kansalainen.

- 30 Aluksi on muistutettava, että asetusta N:o 650/2012 sovelletaan sen 1 artiklan 1 kohdan nojalla, luettuna sen yhdeksännen perustelukappaleen valossa, kaikkiin perimyksen yksityisoikeudellisiin näkökohtiin, lukuun ottamatta vero-, tulli- tai hallintoasioita. Mainitun asetuksen 1 artiklan 2 kohdassa luetellaan puolestaan eri kysymykset, jotka on suljettu mainitun asetuksen soveltamisalan ulkopuolelle, ja niihin eivät kuulu kansalliset perintötodistukset eivätkä niihin liittyvät menettelyt.
- 31 Asetuksen N:o 650/2012 3 artiklan 1 kohdan a alakohdassa täsmennetään, että ”perimyksellä” tarkoitetaan ”jäämistöseuraantoa, joka kattaa kaikenlaisen omaisuuden, oikeuksien ja velvollisuuksien siirtymisen kuolemantapauksen johdosta, olipa kyseessä kuolemanvarais määräyksen perustuva tahdonvaltainen siirtyminen tai lakimääräiseen perimyksen perustuva siirtyminen”.
- 32 Kyseistä asetusta sovelletaan lisäksi perimyksen, joilla on rajat ylittäviä vaikutuksia, kuten sen 7 ja 67 perustelukappaleesta ilmenee. Näin on nyt käsiteltävässä asiassa, koska jäämistöomaisuus muodostuu useammassa jäsenvaltiossa sijaitsevasta omaisuudesta.
- 33 Tarkemmin siitä kysymyksestä, määritelläänkö asetuksen N:o 650/2012 4 artiklassa jäsenvaltioiden tuomioistuinten kansainvälinen toimivalta antaa kansallisia perintötodistuksia, on muistutettava, että unionin tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan toimivaltasääntöjä koskevien säännösten, joissa ei ole nimenomaista viittausta jäsenvaltioiden oikeuteen säännösten merkityksen ja ulottuvuuden määrittämiseksi, on tavallisesti tulkittava koko unionissa itsenäisesti ja yhtenäisesti ottamalla huomioon paitsi säännösten sanamuoto myös niiden asiayhteys ja kyseessä olevalla säännöstöllä tavoiteltu päämäärä (ks. vastaavasti tuomio 18.12.2014, Sanders ja Huber, C-400/13 ja C-408/13, EU:C:2014:2461, 24 kohta ja tuomio 1.3.2018, Mahnkopf, C-558/16, EU:C:2018:138, 32 kohta).
- 34 Asetuksen N:o 650/2012 4 artiklassa vahvistetaan sen sanamuodon mukaan sen jäsenvaltion tuomioistuinten, jossa perittävän asuinpaikka oli kuolinhetkellä, toimivalta antaa ratkaisu perimyksestä kokonaisuudessaan.
- 35 Tästä on täsmennettävä, että vaikka mikään tämän säännöksen sanamuodossa ei viittaa siihen, että tässä artiklassa vahvistetun yleisen toimivaltasäännön soveltaminen riippuu siitä edellytyksestä, että kyseessä on perimys, joka liittyy useaan jäsenvaltioon, tämä sääntö perustuu kuitenkin perimyksen, jolla on rajat ylittäviä vaikutuksia.
- 36 Asetuksen N:o 650/2012 4 artiklan otsikosta ilmenee lisäksi, että tällä säännöksellä säännellään jäsenvaltioiden tuomioistuinten yleisen toimivallan määrittämistä, kun taas toimivallan sisäistä jakoa säännellään 2 artiklan mukaisesti kansallisten sääntöjen perusteella.
- 37 Mainitun 4 artiklan sanamuodosta ilmenee, että siinä vahvistettu yleinen toimivaltasääntö koskee ”perimystä kokonaisuudessaan”, mikä viittaa siihen – kuten julkisasiamies on todennut ratkaisuehdotuksensa 67 kohdassa –, että sitä pitäisi periaatteessa soveltaa kaikkiin perimysmenettelyihin, jotka ovat vireillä jäsenvaltioiden tuomioistuimissa.
- 38 Kyseisessä säännöksessä olevan ilmaisun ”antamaan ratkaisun” tulkinnan osalta on tutkittava, onko unionin lainsäätäjän tarkoituksena ollut viitata vain kansallisten tuomioistuinten tuomiovaltaa käyttäen antamiin ratkaisuihin. Kuten tämän tuomion 27 kohdassa on muistutettu, nyt käsiteltävässä asiassa ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenee, että kansallisten perintötodistusten antamista koskeva menettely on luonteeltaan hakemuslainkäyttöä ja tällaisten todistusten antamista koskevat päätökset sisältävät vain tosiseikkoja koskevia toteamuksia eivätkä toteamuksia, jotka voisivat saada lainvoiman.

- 39 Kuten julkisasiamies on todennut ratkaisuehdotuksensa 64 kohdassa, asetuksen N:o 650/2012 4 artiklassa tarkoitettu käsite ”tuomioistuin”, sellaisena kuin se on määritelty kyseisen asetuksen 3 artiklan 2 kohdassa, ei anna viitteitä ilmaisun ”antamaan ratkaisun” ulottuvuudesta.
- 40 On siis todettava, että asetuksen N:o 650/2012 4 artiklan sanamuodon perusteella ei itsessään voida määrittää, vaikuttaako se, koskeeko menettely riita-asiaa vai ei, tässä säännöksessä säädetyn toimivaltasäännön sovellettavuuteen ja onko mainitussa säännöksessä tarkoitettulla ilmaisulla ”antamaan ratkaisun” ymmärrettävä tarkoitettavan yksinomaan tuomioistuimen tuomiovaltaa käyttäen antamaa ratkaisua. Tämän säännöksen sanamuodon mukainen tulkinta ei siten anna vastausta siihen kysymykseen, onko pääasiassa kyseessä olevan kaltaista kansallisen perintötodistuksen antamista koskevaa menettelyä pidettävä mainitun 4 artiklan soveltamisalaan kuuluvana.
- 41 Mainitun säännöksen asiayhteyden analysoinnin osalta asetuksen N:o 650/2012 13 artiklasta ilmenee, että tämän asetuksen perusteella perimyksestä ratkaisun antamaan toimivaltaisen tuomioistuimen lisäksi sen jäsenvaltion tuomioistuimet, jossa kenen tahansa sellaisen henkilön asuinpaikka on, joka perimyksen sovellettavan lain mukaisesti voi tehdä perinnön, testamenttisaannon tai lakiosan vastaanottamista tai siitä luopumista koskevan ilmoituksen tai ilmoituksen, jonka tarkoituksena on rajoittaa kyseisen henkilön vastuuta perimyksen liittyvien velkojen osalta, ovat toimivaltaisia vastaanottamaan tällaisia ilmoituksia.
- 42 Siten tämän 13 artiklan, luettuna yhdessä asetuksen N:o 650/2012 32 perustelukappaleen kanssa, tarkoituksena on yksinkertaistaa perinnön- ja testamentinsaajien menettelyjä kyseisen asetuksen 4–11 artiklassa säädettyistä toimivaltasäännöistä poiketen. Näin ollen tuomioistuimet, jotka ovat kyseisen asetuksen 4 artiklan perusteella toimivaltaisia antamaan ratkaisun perimyksestä kokonaisuudessaan, ovat periaatteessa toimivaltaisia ottamaan vastaan perimyksen liittyviä ilmoituksia. Tästä seuraa, että 4 artiklassa vahvistettu toimivaltasääntö koskee myös menettelyjä, jotka eivät johda tuomioistuimen tuomiovaltaa käyttäen antamaan ratkaisuun.
- 43 Tätä tulkintaa tukee asetuksen N:o 650/2012 59 perustelukappale, josta ilmenee, että asetuksen säännöksiä sovelletaan riippumatta siitä, onko perimystä koskevat päätökset, joilla on rajat ylittävä vaikutus, tehty riita-asiassa vai muussa asiassa.
- 44 Siten asetuksen N:o 650/2012 4 artiklassa määritellään jäsenvaltioiden tuomioistuinten kansainvälinen toimivalta menettelyissä, jotka koskevat perimystä kokonaisuudessaan, kuten kansallisten perintötodistusten antamista, riippumatta siitä, koskevatko menettelyt riita-asiaa vai eivät.
- 45 Tätä tulkintaa ei horjuta asetuksen N:o 650/2012 64 artikla, jossa säädetään, että eurooppalainen perintötodistus annetaan siinä jäsenvaltiossa, jonka tuomioistuimilla on toimivalta kyseisen asetuksen 4, 7, 10 tai 11 artiklan nojalla.
- 46 Kuten julkisasiamies on todennut ratkaisuehdotuksensa 90 kohdassa, asetuksella N:o 650/2012 käyttöön otettuun eurooppalaiseen perintötodistukseen sovelletaan kyseisen asetuksen VI luvun säännöksillä säädettyä autonomista oikeudellista säännöstöä. Tässä asiayhteydessä mainitun asetuksen 64 artiklan tavoitteena on täsmentää, että sekä tuomioistuimet että tietyt muut viranomaiset ovat toimivaltaisia antamaan tällaisen perintötodistuksen, ja siinä täsmennetään kyseisen asetuksen 4, 7, 10 ja 11 artiklaan sisältyviin toimivaltasääntöihin viitaten, missä jäsenvaltiossa tällaisen antamisen tulisi tapahtua.
- 47 On täsmennettävä myös, että asetuksen N:o 650/2012 62 artiklan 2 ja 3 kohdan mukaan eurooppalaisen perintötodistuksen käyttö ei ole pakollista eikä tämä todistus korvaa jäsenvaltioissa vastaaviin tarkoituksiin käytettyjä kansallisten perintötodistusten kaltaisia kansallisia asiakirjoja.
- 48 Asetuksen N:o 650/2012 64 artiklaa ei näin ollen voida tulkita siten, että kansalliset perintötodistukset jäävät kyseisen asetuksen 4 artiklaan sisältyvän toimivaltasäännön soveltamisalan ulkopuolelle.

- 49 Asetuksen N:o 650/2012 seitsemännestä ja kahdeksannesta perustelukappaleesta ilmenee sen tavoitteista, että sen tarkoituksena on muun muassa auttaa rajat ylittäviä vaikutuksia omaavien perimysten yhteydessä perillisiä ja testamentinsaajia, muita perinnönjättäjälle läheisiä henkilöitä sekä perimyksen liittyviä velkojia toteuttamaan oikeutensa sekä mahdollistaa se, että unionin kansalaiset voivat valmistella perimyksensä.
- 50 Tältä samalta näkökannalta asetuksen N:o 650/2012 27 perustelukappaleessa korostetaan, että kyseisen asetuksen sääntöjen tavoitteena on varmistaa, että perintöasiaa käsittelevä viranomainen soveltaa useimmissa tilanteissa omaa lainsäädäntöään.
- 51 Asetuksen N:o 650/2012 21 artiklan 1 kohdassa, joka koskee yleistä sääntöä sovellettavasta laista, sekä kyseisen asetuksen 4 artiklassa, joka koskee jäsenvaltioiden tuomioistuinten yleistä toimivaltaa, kummassakin viitataan perittävän asuinpaikkaan kuolinhetkellä.
- 52 Kansallisen oikeuden soveltaminen jäsenvaltioiden niiden tuomioistuinten määrittämiseksi, joilla on yleinen toimivalta antaa kansallisia perintötodistuksia, olisi kuitenkin ristiriidassa asetuksen N:o 650/2012 27 perustelukappaleessa tarkoitetun tavoitteen kanssa; sillä on tarkoitus varmistaa toimivaltasäännösten ja alalla sovellettavaa lakia koskevien säännösten välinen johdonmukaisuus.
- 53 Kun lisäksi otetaan huomioon tämän asetuksen 59 perustelukappaleessa vahvistettu jäsenvaltioissa perintöasioissa tehtyjen päätösten vastavuoroista tunnustamista koskeva tämän asetuksen yleinen tavoite, mainitun asetuksen 34 perustelukappaleessa korostetaan, että viimeksi mainitulla pyritään välttämään sitä, että eri jäsenvaltioissa tehdään keskenään ristiriitaisia päätöksiä.
- 54 Tämä tavoite liittyy perimyksen yhtenäisyyden periaatteeseen, joka konkretisoituu muun muassa asetuksen N:o 650/2012 23 artiklan 1 kohdassa, jossa täsmennetään, että kyseisen asetuksen mukaisesti määrättyä lakia sovelletaan ”perimyksen kokonaisuudessaan”.
- 55 Tämä perimyksen yhtenäisyyden periaate on myös asetuksen N:o 650/2012 4 artiklassa vahvistetun säännön taustalla siltä osin kuin myös tässä artiklassa täsmennetään, että mainitulla säännöllä määritellään jäsenvaltioiden tuomioistuinten toimivalta antaa ratkaisu ”perimyksestä kokonaisuudessaan”.
- 56 Kuten julkisasiamies on muistuttanut ratkaisuehdotuksensa 109 ja 110 kohdassa, unionin tuomioistuin on siten jo katsonut, että asetuksen N:o 650/2012 säännösten tulkinta, joka aiheuttaisi perimyksen pirstoutumisen, olisi ristiriidassa kyseisen asetuksen tavoitteiden kanssa (ks. vastaavasti tuomio 12.10.2017, Kubicka, C-218/16, EU:C:2017:755, 57 kohta). Koska yksi näistä tavoitteista on se, että säädetään yhtenäinen perimyksen, jolla on rajat ylittävä vaikutus, sovellettava säännöstö, sen toteuttaminen merkitsee jäsenvaltioiden tuomioistuinten kansainvälistä toimivaltaa koskevien sääntöjen yhdenmukaistamista sekä riita-asioissa että muissa asioissa.
- 57 Mainitun asetuksen 4 artiklan tulkinta, jonka mukaan tämä säännös määrittää jäsenvaltioiden tuomioistuinten kansainvälisen toimivallan kansallisten perintötodistusten antamista koskevissa menettelyissä, pyrkii hyvän lainkäytön edun mukaisesti unionissa tämän tavoitteen saavuttamiseen rajoittamalla riskiä rinnakkaisista menettelyistä eri jäsenvaltioiden tuomioistuimissa ja niistä mahdollisesti johtuvia ristiriitoja.
- 58 Sitä vastoin asetuksen N:o 650/2012 tavoitteiden toteuttaminen vaarantuisi, jos pääasian kaltaisessa tilanteessa kyseisen asetuksen II luvun ja erityisesti sen 4 artiklan säännöksiä pitäisi tulkita siten, ettei niissä määritetä jäsenvaltioiden tuomioistuinten kansainvälistä toimivaltaa kansallisten perintötodistusten antamista koskevissa menettelyissä.

- 59 Näiden seikkojen perustella asetuksen N:o 650/2012 4 artiklaa on tulkittava siten, että se on esteenä pääasiassa kyseessä olevan kaltaiselle jäsenvaltion säännöstölle, jossa säädetään, että vaikka perittävän asuinpaikka ei ollut hänen kuolinhetkellään kyseisessä jäsenvaltiossa, kyseisen jäsenvaltion tuomioistuimet ovat toimivaltaisia antamaan kansallisia perintötodistuksia sellaisen perimyksen yhteydessä, jolla on rajat ylittäviä vaikutuksia, kun jäämistöomaisuutta sijaitsee mainitun jäsenvaltion alueella tai jos perittävä oli kyseisen jäsenvaltion kansalainen.

Oikeudenkäyntikulut

- 60 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (toinen jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

Toimivallasta, sovellettavasta laista, päätösten tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta ja virallisten asiakirjojen hyväksymisestä ja täytäntöönpanosta perintöasioissa sekä eurooppalaisen perintötodistuksen käyttöönotosta 4.7.2012 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 650/2012 4 artiklaa on tulkittava siten, että se on esteenä pääasiassa kyseessä olevan kaltaiselle jäsenvaltion säännöstölle, jossa säädetään, että vaikka perittävän asuinpaikka ei ollut hänen kuolinhetkellään kyseisessä jäsenvaltiossa, kyseisen jäsenvaltion tuomioistuimet ovat toimivaltaisia antamaan kansallisia perintötodistuksia sellaisen perimyksen yhteydessä, jolla on rajat ylittäviä vaikutuksia, kun jäämistöomaisuutta sijaitsee mainitun jäsenvaltion alueella tai jos perittävä oli kyseisen jäsenvaltion kansalainen.

Allekirjoitukset